

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 765/2019
21.07.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Споменке Зарић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зорица Нешковић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ДДОР „Нови Сад“ из Новог Сада, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4612/17 од 21.06.2018. године, на седници одржаној 21.07.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4612/17 од 21.06.2018. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ивањици П 342/17 од 22.09.2017. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев, па су обавезани тужени да солидарно на име накнаде штете тужиоцу исплате и то на име претрпљеног страха износ од 640.000,00 динара, на име претрпљених физичких болова износ од 312.000,00 динара и на име умањења животне активности износ од 360.000,00 динара, све са каматом прописаном Законом о затезној камати почев од 22.09.2017. године као дана пресуђења, до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је већи тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени солидарно на име накнаде штете поред износа означених у ставу првом изреке исплате још на име претрпљеног страха износ од 1.180.000,00 динара, на име претрпљених физичких болова износ од 188.000,00 динара, на име умањења опште животне активности износ од 140.000,00 динара и на име наружености износ од 100.000,00 динара, све са припадајућом каматом. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно на име трошкова поступка исплате износ од 498.680,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4612/17 од 21.06.2018. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда, у односу на туженог ДДОР „Нови Сад“ из Новог Сада, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца АА из ..., којим је тражио да суд обавезе туженог ДДОР „Нови Сад“ из Новог Сада, да тужиоцу на име накнаде штете исплати због претрпљеног страха износ од 640.000,00 динара, због претрпљених физичких болова износ од 312.000,00 динара и због умањења животне активности износ од 360.000,00 динара, све са каматом прописаном Законом о затезној камати обрачунатој од 22.09.2017. године, до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом ДДОР „Нови Сад“ из Новог Сада, на име трошкова поступка исплати износ од 152.770,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ 72/11, 55/14) и нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, у саобраћајној несрећи на магистралом путу ...-..., у насељеном месту ... дана ...2007. године, у којој су учествовали тужилац, као бициклиста и тужени ББ, који је управљао својим путничким моторним возилом марке „Дачија-...“ регистарских ознака ..., које је у тренутку несреће било осигурано код туженог ДДОР „Нови Сад“, по полиси број ../2007 од 27.08.2007. године, тужилац је задобио тешке телесне повреде. Вештачењем које је обавио вештак саобраћајне струке утврђено је да је основни узрок настанка незгоде пропуст возача бицикла, а да имајући у виду да се возач путничког возила кретао брзином знатно већом од дозвољене и изгубио могућност да возило заустави пре него што је доспео на место контакта и незгоду избегне, возач путничког возила је у великој мери допринео настанку незгоде. Против туженог ББ вођен је кривични поступак пред Основним судом у Пожеги, због кривичног дела тешко дело против безбедности јавног саобраћаја из чл. 297 ст. 3 у вези чл. 289 ст. 2 и 1 КЗ, и одобрена је примена начела опортунитета из чл. 236 ст. 7 ЗКП. Након испуњења наложених обавеза Основни суд у Пожеги је решењем К. 128/2010 од 28.10.2010. године обуставио кривични поступак против окривљеног, овде туженог ББ. У току кривичног поступка законски заступник тада мал. тужиоца није се придружио кривичном гоњењу и није истакао имовинскоправни захтев. Вештачењем је утврђена врста и опис тешких телесних повреда које је задобио тужилац, интензитет и дужина трајања физичких болова и страха, степен наружености и проценат умањења опште животне активности. Тужилац је 21.11.2008. године отпуштен из болнице. Од децембра месеца 2008. године се није јављао лекару у вези са наведеним повредама.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је делимично усвојио тужбени захтев, утврђујући да је допринос тужиоца насталом догађају 20%, а допринос туженог ББ 80%, па је применом одредаба члана 200. и члана 897. ЗОО досудио тужиоцу одређене новчане износе за све тражене видове претрпљене нематеријалне штете. Оценио је да је приговор застарелости потраживања истакнут од стране туженог ДДОР Нови Сад неоснован имајући у виду да је тужба у овој правној ствари поднета 04.01.2012. године, а да је кривични поступак према туженом ББ окончан 31.08.2010. године, односно када је решењем одобрена примена начела опортунитета, због чега је применио одредбу члана 377. ЗОО.

Другостепени суд је преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев у односу на туженог „ДДОР Нови Сад“, из разлога што је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, погрешно применио материјално право код оцене приговора застарелости. Закључио је да се у конкретном случају не може применити рок застарелости из члана 377. ЗОО, имајући у виду да применом опортунитета

кривичног гоњења долази до одустанка тужиоца од кривичног гоњења, па се у овом случају о наведеном приговору одлучује на основу члана 376 став 1. ЗОО. Из напред наведених разлога оценио је да је приговор застарелости основан, односно да је тужиочево потраживање накнаде штете застарело имајући у виду да се саобраћајна незгода догодила ...2007. године, да је лечење тужиоца завршено у децембру месецу 2008. године, а тужба у овој правној ствари поднета 04.01.2012. године.

Врховни касациони суд не прихвата овакав став другостепеног јер је заснован на погрешној примени материјалног права, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, на шта се основано указује ревизијом тужиоца.

Одредбом члана 283. Законика о кривичном поступку („Сл. гласник РС“, број 72/2011, са изменама и допунама), прописано је да јавни тужилац може одложити кривично гоњење за кривична дела за која је предвиђена новчана казна или казна затвора до пет година, ако осумњичени прихвати једну или више од следећих обавеза: 1) да отклони штетну последицу насталу извршењем кривичног дела или да накнади причињену штету; 2) да на рачун прописан за уплату јавних прихода уплати одређени новчани износ, који се користи за хуманитарне или друге јавне сврхе; 3) да обави одређени друштвенкорисни или хуманитарни рад; 4) да испуни доспеле обавезе издржавања; 5) да се подвргне одвикавању од алкохола или опојних дрога; 6) да се подвргне психосоцијалном третману ради отклањања узрока насилничког понашања; 7) да изврши обавезу установљену правноснажном одлуком суда, односно поштује ограничење утврђено правноснажном судском одлуком (став 1.), да ће у наредби о одлагању кривичног гоњења јавни тужилац одредити рок у којем осумњичени мора извршити преузете обавезе, с тим да рок не може бити дужи од годину дана (став 2.), а ако осумњичени у року изврши обавезу из става 1. овог члана, јавни тужилац ће решењем одбацити кривичну пријаву и о томе обавестити оштећеног, а одредба члана 51. став 2. законика неће се примењивати (став 3.).

Напред цитирана одредба закона представља институт одлагања кривичног гоњења – опортунитета. У нашем правном систему као основно процесно правило прокламовано је начело легалитета кривичног гоњења, док је начело опортунитета предвиђено као изузетак. У случајевима одбацивања кривичне пријаве применом начела опортунитета постоји осумњичени, јер га сам законодавац тако назива, али, да би се применио опортунитет, ЗКП захтева осумњиченог који је практично признао кривицу, а ако је признао кривицу онда по логици ствари није више осумњичени јер напред цитирани члан 283. ЗКП у ставу 1. тачка 1. намеће обавезу осумњиченом да отклони штетну последицу насталу извршењем кривичног дела или да накнади причињену штету, те употребљена формулација „насталу извршењем кривичног дела“ имплицира да је то дело прописано, да је заиста учињено, односно да је наступила забрањена последица и да га је баш тај осумњичени извршио, јер ако није, нема разлога да испуњава те обавезе предвиђене за лице које је дело учинило.

Када је штета проузрокована кривичним делом важи посебно правило прописано одредбом члана 377. ЗОО којим је прописано да ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости (од рокова прописаних општим правилом о застарелости права на накнаду штете) потраживање накнаде штете према одговорном лицу застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења (став 1.), а прекид односно застој застаревања кривичног гоњења повлачи за собом прекид односно застој застаревања права на накнаду штете (став 2.). Дакле, у случају када је

штета проузрокована кривичним делом, ако је за кривично гоњење предвиђен дужи рок застарелости од рокова прописаних чланом 376. Закона о облигационим односима, захтев за накнаду штете према сваком одговорном лицу, а не само штетнику, застарева када истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења, ако је правноснажном пресудом утврђено постојање кривичног дела и окривљени оглашен кривим за кривично дело. Исти рок застарелости кривичног гоњења примењује се ако је кривични поступак обустављен, односно ако се није могао покренути зато што је окривљени умро или је душевно оболео, односно ако постоје друге околности које искључују кривично гоњење и одговорност окривљеног. Из наведеног произлази да се одредба члана 377. ЗОО не примењује једино у случају када је окривљени правноснажно ослобођен од оптужбе, што се не примењује у конкретном случају где је утврђена његова кривица само је дошло до одлагања кривичног гоњења, односно примењен је институт опортунитета, и наложена обавеза осумњиченом, који је испуњењем обавезе признао кривицу за учињено кривично дело, али је кривична пријава одбачена, због чега се примењује привилеговани рок прописан одредбом члана 377. ЗОО.

С обзиром да је побијаном одлуком тужбени захтев тужиоца одбијен као неоснован због застарелости потраживања, у другостепеном поступку и одлуци није утврђивано чињенично стање од значаја за одлучивање о праву тужиоца на накнаду штете, висини накнаде нематеријалне штете, у смислу члана 200. Закона о облигационим односима, а нису цењени ни остали жалбени наводи. Стога је другостепена пресуда укинута и предмет враћен на поновно одлучивање.

Из наведених разлога потребно је да другостепени суд у поновном поступку отклони указане недостатке и донесе закониту, правилну и образложену одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**